

Resultaten MUS-project 2009

Ellen de Bruin

FOTO: ZANJAL HABERMAN, amsterdam-oost, 19-08-2011

De Kauw staat nr. 1 in de Top tien; deze status wordt waarschijnlijk verkregen door nabij gelegen slaappleaatsen

Dit artikel beschrijft de telresultaten van 2009 van het MUS-project in de regio Groot-Amsterdam. MUS, in 2007 gestart door SOVON Vogelonderzoek Nederland, staat voor Meetnet Urbane Soorten en heeft als doel het volgen van de aantalsontwikkeling van alle broedvogelsoorten in stedelijke gebieden, het vastleggen van (veranderingen in) de verspreiding ervan en het verzamelen van dichtheidscijfers.

Methode De MUS-methode gebruikt punttellingen en is analoog aan de PTT-methode (Punt Transect Tellingen), welke voor wintervogeltellingen wordt gebruikt. De methode is gebaseerd op drie telrondes in een postcodegebied, waarin een aantal punten ieder vijf minuten lang geteld worden, en wordt uitgebreid beschreven bij de resultaten van 2007 (De Bruin, 2008). De resultaten in Tabel 1 geven het maximum aantal individuen per soort dat per postcodegebied tijdens één ronde is waargenomen, berekend over alle telpunten. Het aantal telpunten varieert van acht tot twaalf per postcodegebied. De aantallen in de tabel zijn omgerekend naar een gelijk aantal telpunten (tien), zodat deze vergelijkbaar worden. Zo ontstaat het zgn. 'relatieve maximum': het maximum aantal individuen per tien telpunten.

Resultaten 2009 In 2009 werden 24 MUS-gebieden geteld die binnen de regio Groot-Amsterdam vallen (zie Tabel 2).

Ten opzichte van 2008 zijn er vier postcodegebieden afgevallen en een nieuw gebied kwam er bij. Elf gebieden werden zowel in 2007, in 2008 als in 2009 geteld.

De postcodegebieden 1066, 1076 en 1107 zijn in 2009 niet drie-maar tweemaal geteld. Postcode 1108, een nieuw telgebied in 2009, is slechts éénmaal geteld. Doordat sommige soorten in de ene telperiode vaker voorkomen dan in de andere, kan een scheef beeld van deze postcodegebieden ontstaan.

In totaal is er een absoluut aantal van 8154 individuen geteld, verdeeld over 85 soorten vogels. De top tien van het aantal individuen in 2009 staat in Tabel 3.

Van de Kauw zijn ruim 1000 exemplaren geteld. Dit hoge aantal komt met name tot stand door de aantallen in postcodegebied 1107 (op 28 april) en postcodegebieden 1069 en 1381 (op resp. 23 juni en 15 juli); het betreft hier waarschijnlijk slaappleaatsen of voorverzamelplaatsen. Naast enkele verschuivingen is het opvallend dat de Meerkooit niet meer de top tien bereikt; de Halsbandparkiet is terug van weggeweest.

De top drie postcodegebieden qua aantal soorten:

- 1 (1096) Amstel I: 50 soorten
- 2 (1087) IJburg Haveneiland: 45 soorten
- 3 (1381) Weesp-centrum en -oost, De Horn, Naardermeer: 42 soorten

De top drie postcodegebieden qua absoluut aantal individuen (tussen haakjes het relatieve aantal bij omrekening naar tien telpunten):

- 1 (1107) Bijlmermeer Holendrecht: S-buurt en Wethouderbuurt: 1206 individuen (1005)
- 2 (1096) Amstel I: 660 individuen (550)
- 3 (1069) Osdorp-west: 599 individuen (499)

FOTO: TOM VISBEEK, durgterdam, 28-06-2011

De Huismus houdt wel van een zandbad.

Er zijn zes soorten waargenomen in alle postcodegebieden: Meerkooit, Houtduif, Merel, Koolmees, Ekster en Zwarte Kraai. De Kauw haalt deze kwalificatie net niet: de soort is in alle gebieden geteld behalve in postcode 1087 (IJburg). In 2008 gold dit ook voor Halsbandparkiet en Merel; blijkbaar hebben deze soorten in 2009 IJburg weten te vinden.

Maar liefst zestien soorten zijn eenmalig waargenomen: Ooievaar, Bergeend, Wintertaling, Krooneend, Wulp, Zwartkopmeeuw, Grote Mantelmeeuw, Oeverzwaluw, Graspieper, Blauwborst, Snor, Spotvogel, Boomklever, Keep, Kneu en Rietgors. De Keep was duidelijk een vogel op trek (19 april 2009). Andere niet algemene soorten, die in maxi-

Tabel 1 - Maximum aantal per soort per postcode

De aantallen zijn omgerekend naar tien telpunten.

maal drie postcodegebieden zijn waargenomen, zijn Dodaars, Sperwer, Buizerd, Torenavalk, Kievit, Grutto, Tureluur, IJsvogel, Groene Specht, Huiszwaluw, Nachtegaal, Zwarte Roodstaart, Sprinkhaanzanger, Rietzanger, Bosrietzanger, Grasmus en Staartmees. Mochten deze broeden in de regio, dan kunnen ze gerekend worden tot de zeldzame broedvogels in het stedelijk gebied.

Vergelijking met 2008 De vermindering van het aantal telgebieden in 2009 met 11% levert bijna automatisch een afname aan de getelde resultaten op: resp. 16% aan individuen en 8% aan soorten ten opzichte van 2008.

Negen in 2008 getelde soorten werden niet waargenomen in 2009: Brandgans, Bruine Kievendief, Slechtvalk, Boompieper, Braamsluiper, Grauwe Vliegenvanger, Matkop, Roek en Ringmus. Zonder uitzondering zijn dit soorten die slechts tijdens één telling in één telgebied werden gezien.

Daarentegen keerden in 2009 twee soorten terug op de lijst: Wintertaling en Graspieper. In totaal werden vijftien Rode

postcode	1019	1033	1059	1066	1069	1072	1075	1076
Dodaars								
Fuut	4		1		5		1	3
Aalscholver	3				1		2	
Blauwe Reiger	1	4		5	3	3		2
Ooievaar							3	
Knobbelzwaan		1			4			
Grauwe Gans								
Soepgans		3			10		8	30
Nijlgans		2		1			6	
Bergeend								
Krakeend							1	
Wintertaling*					2			
Wilde Eend	17	7		14	48	3	23	6
Soepeend	7	20	5		17	3	3	5
Krooneend								
Kuifeend					3			
Sperwer	1							
Buizerd								
Torenavalk								
Fazant								
Waterhoen		1	2	3	6		1	
Meerkoet	14	7	12	9	20	8	6	2
Scholekster	1			3	3			
Kievit								
Grutto*								
Wulp								
Tureluur*								
Zwartkopmeeuw								
Kokmeeuw	55	3	1		7	3	8	6
Stormmeeuw	13				1		1	
Kleine Mantelmeeuw	16	4	1		23	3	1	1
Zilvermeeuw	34				8	7	5	12
Grote Mantelmeeuw*								
Visdief*		1						1
Stadsduif	6	18	11	5	3	63	38	30
Holenduif								
Houtduif	18	14	6	10	34	8	14	12
Turkse Tortel		2		4	4			2
Halsbandparkiet	22	10	11		11		12	82
Koekoek*								
Gierzwaluw	36	1	7		31	83	31	6
IJsvogel		1						
Groene Specht*								
Grote Bonte Specht		2			3			
Oeverzwaluw								
Boerenzwaluw*								

1078	1087	1093	1095	1096	1107	1108	1109	1111	1181	1183	1185	1186	1191	1381	1382	totaal
	1		1													2
	6	2	4	4		3		2			2			4		41
	9		2	8	3	7	1		1			5	2	1	2	46
	5	1	3	6	1				2		2	3	1	2	1	45
																3
	24		4		9	1						1		7		51
	6			12	21	2										40
		11		10		2										74
			2	5						2		3				22
				2												2
	9		2	3				3								18
																2
2	50	16	7	34	13		31	20	21	18	1	5	3	14	32	384
5	3	11		3	3	2			18	9	10	15	24	12	3	178
	1															1
	14		12					6								35
												1				2
					3					2						5
	1		1													2
			1	5	2	1				2	1		2			14
		2		5	1			2			4		1	2	1	31
2	86	4	6	22	13	3	3	8	14	9	8	14	2	9	5	285
	5		2	5	4	4	4			3	4	1	4	3	3	48
			1			2							2			5
					1								2	1		4
			1													1
	1												1	1		3
	1															1
4	28	14	56	78	7		6		10		7	6	2	32	68	401
				2								2				18
2	6	19	8	8	1	2		2	4			7		2		110
12	23	6	7	8	13			3	1		1		9	1	1	149
	1															1
	13					1			1		1	2				19
55	5	31	10	32		1	5	17				4	17	18	9	377
	1					1				1		1				4
20	4	10	9	18	13	18	3	21	27	21	27	38	13	9	4	371
1				3	2		15	7	5	2	2	9	8	10	13	88
5		6	3	38	11	3	4	18	8	39	18	26	4	17	3	350
					2	3	1	1			1					8
59	54	9		31	8	1	4	31	64	2	14	13	31	41	1	558
										2						3
				1							2					3
				2	3	3			1		1	3				17
	25															25
			2		8	2		2				1				15

Lijstsoorten gemeld tijdens MUS in 2009: 18% van het totaal aantal getelde soorten. In 2007 waren deze cijfers resp. 15% en 16%.

Van de meer algemene soorten kan een eerste, voorzichtige vergelijking worden gemaakt, in ieder geval van de gebieden die alle drie de jaren geteld zijn. Dit wordt gedaan door het hanteren van een index voor deze gebieden, te vinden in Tabel 4. Deze index geeft de toe- of afname aan van het

FOTO: ZANNA HABERHAW, kuiten III, 9-11-2011

Ekster zit in alle postcodegebieden

Tabel 2 - Onderzochte postcodegebieden in 2007 t/m 2009

postcode		2007	2008	2009
1015	Jordaan-noord: Prinsen-, Herenstraat (Centrum)	X		
1018	Plantagebuurt, Oostelijke Eilanden	X		
1019	Zeeburg (Oost)	X	X	X
1031	Van der Pekstraat, Distelweg (Noord)	X		
1033	Tuindorp-Oostzaan-west en -midden	X	X	X
1035	Oostzanerwerf, Kadoelen	X		
1054	Overtoom (West)	X		
1059	Aalsmeerweg (West), Poeldijkstraat (Nieuw-West)		X	X
1060	De Aker, Middelveldsche Akerpolder (Nieuw-West)	X		
1064	Slotermeer-zuid		X	
1065	Slotervaart	X	X	
1066	Sloten, Nieuw-Sloten	X	X	X
1067	Geuzenveld, Osdorperweg	X		
1068	Osdorp-oost	X	X	
1069	Osdorp-west		X	X
1072	De Pijp: Ferdinand Bolstraat (Zuid)	X	X	X
1075	Cornelus Krusemanstraat	X	X	X
1076	Stadionplein		X	X
1078	Rivierenbuurt: Churchillaan		X	X
1087	IJburg Haveneiland (Oost)	X	X	X
1092	Eikenweg, Pretoriusstraat	X		
1093	Dapperstraat		X	X
1095	Indische Buurt-oost, Flevoweg		X	X
1096	Amstel I	X	X	X
1097	Watergraafsmeer-west: Gooiseweg, Amsteldorp, Wetbuurt		X	
1107	Bijlmermeer Holendrecht: S-buurt en Wethouderbuurt (Zuidoost)		X	X
1108	Bijlmermeer Nellestein: L-buurt			X
1109	Driemond	X	X	X
1111	Oud-Diemen, Diemen-centrum, Over-Diemen		X	X
1171	Badhoevedorp, Nieuwe Meer, Schiphol-noord	X		
1181	Amstelveen noordwest (Elsrijk)		X	X
1183	Amstelveen noordoost		X	X
1185	Amstelveen zuidwest (Keizer Karelpark)		X	X
1186	Waardhuizen (Amstelveen)	X	X	X
1191	Ouderkerk aan de Amstel, Waver		X	X
1381	Weesp-centrum en -oost, De Horn, Naardermeer	X	X	X
1382	Weesp-noord, Aetsveld	X	X	X
	aantal	22	27	24

aantal in 2009 getelde individuen ten opzichte van dat in 2008 (2007=100). Zo betekent een index van 66 een afname van 34%. Ter vergelijking zijn de MUS-index van 2008 (De Bruin, 2009) en de index van 2009 uit de inventarisaties van het Broedvogel Monitoring Project (BMP) er naast gezet; de index van 61 voor de Scholekster komt uit de berekeningen van het weidewogelmeetnet van 2009 (Van Groen, 2010). Voor de duidelijkheid: de MUS-index zegt meer iets over de aanwezige aantallen in de getelde periodes en minder over het broeden van de soort.

Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Grote Bonte Specht en Zwarte Roodstaart zaten in 2008 enorm in de lift; in 2009 lijkt deze stijging te stagneren. Toch is het aantal ten opzichte van 2007 toegenomen met 35 tot 55%. Overigens is dan wel de vraag of de toename van de Grote Bonte Specht en de Zwarte Roodstaart significant kan worden genoemd; het absolute

Ook in 2009 staat de Spreeuw op nummer 2

FOTO: WILLIAM PRICE, rembrandtpark, 4-5-2011

Tabel 3 - Top tien van 2009, 2008 en 2007

De aantallen zijn absoluut; tussen haakjes staan de aantallen omgerekend naar tien telpunten.

	Top tien 2009		Top tien 2008		Top tien 2007
1	Kauw: 1055 ex. (969)	1	Kauw: 1005 ex. (968)	1	Halsbandparkiet: 917 ex. (917)
2	Spreeuw: 703 ex. (608)	2	Spreeuw: 606 ex. (592)	2	Gierzwaluw: 776 ex. (770)
3	Gierzwaluw: 586 ex. (558)	3	Kokmeeuw: 602 ex. (589)	3	Kauw: 488 ex. (491)
4	Merel: 470 ex. (452)	4	Merel: 588 ex. (572)	4	Merel: 429 ex. (431)
5	Kokmeeuw: 426 ex. (401)	5	Gierzwaluw: 558 ex. (536)	5	Houtduif: 421 ex. (421)
6	Stadsduif: 395 ex. (377)	6	Houtduif: 524 ex. (518)	6	Kokmeeuw: 416 ex. (453)
7	Wilde Eend: 390 ex. (384)	7	Wilde Eend: 430 ex. (428)	7	Wilde Eend: 413 ex. (419)
8	Houtduif: 384 ex. (371)	8	Stadsduif: 428 ex. (409)	8	Meerkoet: 409 ex. (444)
9	Halsbandparkiet: 360 ex. (350)	9	Meerkoet: 425 ex. (440)	9	Stadsduif: 377 ex. (362)
10	Koolmees: 339 ex. (328)	10	Koolmees: 414 ex. (409)	10	Koolmees: 315 ex. (323)

Tabel 4 - MUS-index van 2009

De index is berekend over de soorten in de postcodegebieden die in alle drie de jaren volgens MUS zijn geteld. De tabel laat de totalen zien van 2007 t/m 2009, de MUS-index van 2008 en die van 2009 (index 2007=100). Ter vergelijking staat de Amsterdamse BMP-index van 2009 (Van Groen, 2009) ernaast.

	totaal 2007	totaal 2008	totaal 2009	MUS-index 2008	MUS-index 2009	BMP-index 2009
Fuut	29	33	19	114	66	92
Aalscholver	52	25	30	48	58	115
Blauwe Reiger	23	31	30	135	130	69
Knobbelzwaan	14	26	33	186	236	200
Grauwe Gans	18	21	18	117	100	149
Nijlgans	33	12	18	36	55	143
Krakeend	22	15	12	68	55	104
Wilde Eend	210	208	230	99	110	86
Soepeend	98	111	69	113	70	94
Fazant	7	9	5	129	71	106
Waterhoen	23	16	12	70	52	97
Meerkoet	292	268	182	92	62	99
Scholekster	21	36	24	171	114	(61)
Kokmeeuw	329	346	288	105	88	34
Kleine Mantelmeeuw	31	66	48	213	155	
Zilvermeeuw	57	108	77	189	135	
Stadsduif	205	199	203	97	99	72
Houtduif	286	243	140	85	49	107
Turkse Tortel	62	52	56	84	90	73
Halsbandparkiet	86	137	132	159	153	109
Koekoek	6	4	1	67	17	92
Gierzwaluw	517	262	295	51	57	100
Grote Bonte Specht	4	12	7	300	175	115
Huiszwaluw	25	15	16	60	64	141
Witte Kwikstaart	24	14	29	58	121	83
Winterkoning	84	87	74	104	88	110
Heggenmus	29	16	19	55	66	137

	totaal 2007	totaal 2008	totaal 2009	MUS-index 2008	MUS-index 2009	BMP-index 2009
Roodborst	16	19	18	119	113	81
Zwarte Roodstaart	5	10	7	200	140	
Merel	284	258	180	91	63	104
Zanglijster	25	13	16	52	64	97
Rietzanger	3	4	2	133	67	148
Bosrietzanger	1	4	3	400	300	130
Kleine Karekiet	16	13	12	81	75	138
Grasmus	1	3	8	300	800	148
Tuinfluit	5	3	5	60	100	122
Zwartkop	22	13	20	59	91	100
Tijftjaf	57	64	46	112	81	131
Fitit	18	25	13	139	72	125
Pimpelmees	88	76	49	86	56	99
Koolmees	200	202	149	101	75	113
Boomkruiper	8	11	19	138	238	93
Gaai	13	18	10	138	77	80
Ekster	141	126	121	89	86	99
Kauw	372	485	284	130	76	104
Zwarte Kraai	166	166	108	100	65	97
Spreeuw	120	199	83	166	69	54
Huismus	102	100	100	98	98	111
Vink	25	23	17	92	68	119
Groenling	20	21	20	105	100	111
Putter	32	12	14	38	44	78
Kneu	3	4	1	133	33	53
Rietgors	2	2	1	100	50	101
aantal soorten				53	53	49

gelmeetnetoverzicht van 2009 (Van Groen, 2009).

De resultaten uit de MUS-gebieden kunnen aanvullend zijn aan die van het BMP-project, waarin het stedelijk gebied behoorlijk ondervetegenwoordigd wordt.

Vergelijking met landelijke resultaten 2009 Voor het eerst zijn ook op landelijk niveau MUS-indexen voor een 35-tal soorten bepaald (Van Kleunen, 2011). Van 27 van deze soorten bestaat ook een Amsterdamse index. In Tabel 5 zijn deze indexen naast elkaar gezet.

Bij vergelijking van de getallen valt een aantal grote verschillen op. In het artikel wordt een landelijke toename ten opzichte van 2008 genoemd van Grauwe Gans, Gierzwaluw, Kauw en Huismus (index 2009 resp. 139, 118, 126, 108). Deze toename is niet terug te vinden in de Amsterdamse gegevens: Grauwe Gans en Huismus zijn in het Amsterdamse stabiel gebleven (resp. 100 en 98) en Gierzwaluw en Kauw laten een afname zien. De index voor 2009 in Amsterdam was voor Gierzwaluw 57 (en in 2008 zelfs 51). Een verklaring kan zijn dat de populatie op zich stabiel is, maar dat in 2007 een afwijkend (groot) aantal Gierzwaluwen is geteld: 517. De

aantal is wellicht te klein om er daadwerkelijk iets over te zeggen.

Grote daler in 2009 is Koekoek; ook hier kan men zich afvragen of het aantal voldoende is voor een significante uitspraak van een afname van maar liefst 83% ten opzichte van 2007. De volgende soorten met wat hogere aantallen vertonen een duidelijke afname in aantallen ten opzichte van 2008: Fuut, Soepeend, Fazant, Meerkoet, Merel, Pimpelmees, Houtduif, Kauw, Zwarte Kraai, Spreeuw, en in mindere mate Koolmees.

Van Knobbelzwaan, Grasmus en Boomkruiper zijn in de meegetelde postcodegebieden meer exemplaren geteld dan in 2008, en Witte Kwikstaart en Zwartkop herstellen zich na een dip in 2008.

Noemde ik in 2008 de MUS-indexcijfers van Gierzwaluw en Huiszwaluw zorgwekkend; 2009 laat ten opzichte van 2008 min of meer een stabiele situatie zien. Ten aanzien van de Gierzwaluw is zelfs sprake van een kleine toename. De Huismus blijft opvallend stabiel met twee jaren achtereenvolgend een index van 100, ook in het BMP-onderzoek (Van Groen, 2009).

Soorten die ontbreken op de BMP-lijst van 2009 maar wel waargenomen werden in de MUS-gebieden zijn Ooievaar, Torenavalk, Wulp, Stormmeeuw, Zilvermeeuw, Grote Mantelmeeuw, Oeverzwaluw en Keep. Ook Grutto en Graspieper; deze staan uiteraard wel in het weidewe-

FOTO: THEO VAN LENT, ouderkerk ad amstel, 25-04-2011

Een zadeldeke levert uitstekend nestmateriaal

Tabel 4 - MUS-index van Amsterdam en Nederland

De MUS-index van 2008 en 2009 van 27 soorten op Amsterdams en op landelijk niveau (index 2007=100).

	A'dam 2008	A'dam 2009	landelijk 2008	landelijk 2009
Grauwe Gans	117	100	118	139
Wilde Eend	99	110	103	108
Waterhoen	70	52	122	113
Meerkoet	92	62	102	110
Scholekster	171	114	120	120
Houtduif	85	49	107	101
Turkse Tortel	84	90	101	107
Halsbandparkiet	159	153	126	163
Gierzwaluw	51	57	90	118
Winterkoning	104	88	108	101
Heggenmus	55	66	98	103
Roodborst	113	119	93	91
Merel	63	91	96	94
Zanglijster	64	52	94	84

Kauw laat een fikse afname zien; was de index in 2008 nog 130, in 2009 zakt deze naar 76. Het is echter bekend dat het aantal Kauwen vertroebed kan worden door de naburige aanwezigheid van slaappleatsen (Schoppers, 2010).

Ten opzichte van 2008 was er een landelijke afname van onder andere Waterhoen, Houtduif, Winterkoning en Tjiftjaf (index resp. 113, 101, 101, 96). Alleen de index van de laatst genoemde soort zakt onder de honderd, terwijl de cijfers in de Amsterdamse regio een nog dramatischer beeld laten zien: 52, 49, 88, 81. Wellicht speelt hier de relatief koude winter van 2008/2009 een rol.

Meerkoet, Heggenmus en Pimpel- en Koolmees laten in Amsterdam een behoorlijke daling zien, terwijl deze soorten het op landelijk niveau goed doen. De afname van de mezen is opvallend te noemen, gezien het voor rupsen en dus voor insecteneters gunstige voorjaar van 2009 (Schoppers, 2010).

De landelijke index voorziet helaas niet voor een getal voor de Stadsduif, per definitie toch een 'soort' van het stedelijk gebied. Deze duif toont zich stabiel in Amsterdam (index 2009=99).

Terugkomend op de Huismus, wordt in genoemd artikel (Van Kleunen, 2011) de Amsterdamse situatie vergeleken met die in Almere. Gesteld wordt dat in het centrale stedelijke deel van Amsterdam weinig of geen Huismussen zijn geteld en dat de hoogste aantallen voorkomen in de groenere buitenwijken. In Almere worden binnen de bebouwde kom wel veel Huismussen geteld. Voorspeld wordt dat de Huismus geheel gaat verdwijnen uit de Amsterdamse binnenstad, met als oorzaken het gebrek aan groenblijvende struiken, nestgelegenheid en foerageer-

	A'dam 2008	A'dam 2009	landelijk 2008	landelijk 2009
Tuinfluitier	60	100	104	83
Zwartkop	59	91	102	112
Tjiftjaf	112	81	108	96
Pimpelmees	86	56	103	102
Koolmees	101	75	100	100
Boomkruiper	138	238	108	117
Ekster	89	86	100	104
Kauw	130	76	120	126
Zwarte Kraai	100	65	93	96
Spreeuw	166	69	74	68
Huisemus	98	98	96	108
Vink	92	68	95	97
Groenling	105	100	109	111

gebieden. Nieuwbouw in Almere is blijkbaar geen struikelblok voor de soort; het vermoeden bestaat dat ze daar niet zozeer onder dakpannen maar in spouwmuren broeden. Daarnaast wordt gesteld dat Almere relatief groener is dan de binnenstad van Amsterdam.

Mijn kanttekening bij deze interpretatie is dat er geen enkel postcodegebied in de binnenstad van Amsterdam is geteld. Uiteraard is dit afhankelijk van welke definitie van binnenstad ge-

hanteerd wordt. Een uitbreiding van het MUS-telgebied naar postcodes onder de 1019 zou wellicht meer basis geven om hierover een uitspraak te doen.

Ten slotte Ondanks de weinig wetenschappelijke methode en de moeilijkheidsgraad van interpretatie van de gegevens, geeft de MUS-telling een indicatief beeld over welke vogelsoorten er verblijven in de stad ten tijde van de broedtijd en in welke aantallen. Op langere termijn kan wellicht een trend onderkend worden.

Het belang van vogels in bebouwd gebied wordt de laatste jaren steeds meer onderkend. Was MUS aanvankelijk vooral bedoeld om het landelijke beeld vast te stellen, nu levert het bij voldoende lokale deel-

FOTO: KAREL BUITENKAMP, floopark, 2-12-2011

Boomkruiper in de lift

name ook belangrijke informatie op voor vogelwerkgroepen, gemeenten en andere partijen. De MUS-gegevens worden door Vogelbescherming Nederland gebruikt om beschermingsmaatregelen voor stadsvogels beter af te kunnen stemmen op de lokale situatie in gemeenten. In 2009 is zij begonnen met het aanstellen van vrijwillige Stadsvogelwachten, die de lokale ontwikkelingen met betrekking tot de vogelstand in de gaten houden en waar nodig aan de bel trekken (Aarts, 2009). Voor Amsterdam vervult Hanna Hirsch deze functie.

Inmiddels is het vijfde jaar van het nationale stadsvogelmeetnet alweer achter de rug. In het volgende nummer wil ik de resultaten van 2010 presenteren. Van 2011 zijn waarschijnlijk nog niet alle gegevens binnen. Graag roep ik de MUS-tellers op hun gegevens alsnog in te voeren op sovon.nl, mocht dat nog niet gebeurd zijn. Reeds een aantal stadsvogeltellers telt zijn of haar MUS-route in de winter als PTT-route. Deze telling vindt plaats op één dag in de tweede helft van december. Meer informatie en een beknopte handleiding staan op de website van SOVON, of mail met Jan Schoppers, mus@sovon.nl.

Er zijn nog veel postcodegebieden waar geteld kan worden. Door de huidige geringe dekking van de postcodes in de Amsterdamse regio blijft een groot gebied onderbelicht, met name de binnenstedelijke gebieden. Terwijl deze gebieden juist de 'doelgroep' vormen. Je kunt je opgeven via de website van SOVON. De eerste telperiode loopt van 1-30 april; dus ruim op tijd om je op te geven voor 2012!

Omdat MUS een monitoringmeetnet is, is het van belang dat tellers proberen hun eigen gebied zo lang mogelijk te blijven tellen. Moeilijk kan dat niet zijn; MUS is eenvoudig van opzet. Mocht je onverhoopt een gebied niet meer kunnen of willen tellen, probeer dan een opvolger te vinden. Dit kan ook via de Commissie Veldwerk van de Vogelwerkgroep Amsterdam.

Dank Met dank aan Jan Schoppers van SOVON voor het ter beschikking stellen van de telgegevens, en uiteraard aan alle MUS-tellers.

Literatuur

- Aarts, B. 2009. Meetnet Urbane Soorten (MUS). Nieuwsbrief voorjaar 2009. SOVON.
De Bruin, E. 2008. MUS-sen in Groot-Amsterdam. De Gierzwaluw jg. 46 (2): 11-17.
De Bruin, E. 2009. Resultaten MUS-project 2008. De Gierzwaluw jg. 47 (4): 21-29.
Van Groen, F. 2010. Broedvogelinventarisaties in 2009. De Gierzwaluw jg. 47 (4): 10-20.
Van Kleunen, A. 2011. Broedvogelmonitoring Zoete Rijkswateren 2009. pp. 32-37. In: Boele A., Van Bruggen J., Van Dijk A.J., Hustings F., Vergeer J.-W. & Plate C.L. 2011. Broedvogels in Nederland in 2009. SOVON-monitoringsrapport 2010/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
Schoppers, J. 2010. Meetnet Urbane Soorten (MUS). Nieuwsbrief maart 2010. SOVON.
SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
Van Turnhout C. & Van Diek H. 2007. Handleiding MUS (Meetnet Urbane Soorten). SOVON.

Euro Birdwatch 2011

Frank van Groen

Euro Birdwatch is een evenement rond de vogeltrek dat door Birdlife International wordt georganiseerd. Tijdens dit unieke evenement worden op hetzelfde moment in 37 Europese landen (trek)vogels geteld. De meeste Europese Birdlife-partners doen mee.

Vogelbescherming Nederland verzorgt de organisatie in Nederland.

In 2011 vond dit plaats op zondag 2 oktober. In Nederland deden deze keer rond de 100 vogelwerkgroepen mee die samen zo'n 150 telposten inrichtten. Hieronder waren verschillende vaste telposten die zijn aangesloten bij de website trektellen.nl.

In het totaal deden op drie verschillende telposten een recordaantal van 22 leden van de Vogelwerkgroep Amsterdam mee aan de Euro Birdwatch. Acht mensen telden bij Polder IJdoorn (Keesjan van Bergeijk, Maarten Mooij, Frank van Groen, Zweitse Scheeringa, Evert Pellenkoff, Rinus Nieuwstad, Manuel Segond van Blanchet en Clarien van den Winkel). Op de vaste telpost op de Vijfhoek stonden twaalf mensen (Guus van Duin, Willem van der Waal, Roely Bos, Frank Visbeen, Christian Kooij, Merijn van Leeuwen, Martijn Voorvelt, Edial Dekker, Rob Baars, Michael Spaan, Auke en Cyril Jansen) en in de Aetsveldsche Polder telden Ellen de Bruin en Ricardo van Dijk.

FOTO: FRED KLOOTWIJK, ringmussen, uitdammedijk, 3-09-2011

FOTO: ROELY BOS, vijfhoek

Gaai

FOTO: ZAINAL HABERHAM, zeeburg

Graspieper